

Jindřich Procházka:

NOVÁ ÚPRAVA EXEKUCE PODLE EXEKUČNÍCH TITULŮ Z PODKARPATSKÉ RUSI.

Přivtělení některých území býv. Česko-Slovenské republiky k Německu a Maďarsku způsobilo, že tato území se stala v poměru k nynějšímu Protektorátu Čechy a Morava právní cizinou. Za nové státoprávní situace naskytá se otázka, jakým způsobem přivést k platnosti exekuční tituly vzniklé před býv. česko-slovenskými soudy na území přivtěleném k cizí soudní svrchovanosti.

V čísle 3-4 Právní praxe se Dr. Knap zabýval touto otázkou v poměru k Německé říši, Východní Marce, Sudetům, Klajpedě a Gdansku. V čísle 7-8 se zabýval autor tohoto článku vykonatelností exekučních titulů z území nynějšího Slovenského státu.

Nerozřešena byla otázka, zda a do jaké míry jsou v Maďarsku uznávány a vykonávány exekuční tituly z území bývalé Podkarpatské Rusi vydané ještě česko-slovenskými soudy, po přičlenění k Uherské Koruně. Tato otázka byla nyní upravena v Uhrách nařízením ministerské rady číslo 5920/1939 M. E. o rozšíření platnosti předpisů civilního řádu soudního a práva o řízení ve věcech nesporných na karpatoruské území připojené k Uherské Koruně. Toto nařízení bylo vydáno na základě zmocnění obsaženého v § 7 zák. článku čís. VI. z r. 1939.

Ministerstvo spravedlnosti výnosem z 5. července 1940 čj. 27163/40-21, intimovaným soudům v Čechách oběžníkem vrchního soudu v Praze Pres. 26908/26/40, dalo obsah tohoto nařízení všem exekučním soudům na vědomí s tímto dodatkem:

Soudy se poukazují, aby při povolování výkonu exekucí ve prospěch uherských věřitelů na základě titulů uvedených v § 28, povolení výkonu exekuce podrobily tímž omezením, kterým tyto tituly jsou v Uhrách podrobeny podle cit. §§ 28, 29 nařízení číslo 5920/39 M. E.

Má tedy toto nařízení maďarské ministerské rady veliký význam i pro naše příslušníky, a to ve dvojím směru:

1. Je-li protektorátní příslušník vymáhajícím věřitelem a exekuci vede na dlužníka v Uhrách. Tu musí exekuční návrh instruovati podle §§ 28 a 29 cit. nař., aby exekuce mohla býti maďarským soudem povolena.

2. Je-li protektorátní příslušník dlužníkem a exekuci na něho vede uherský vymáhající věřitel u našeho soudu. Zde půjde sice o exekuci podle exekučního titulu vydaného ještě česko-slovenskými, tedy našimi soudy podle našeho tehdy tam platného právního řádu, avšak nicméně nebude s takovým titulem nakládáno jako se zcela tuzemským, nýbrž podle citovaného dodatku výnosu ministerstva spravedlnosti čj. 27163/40-21 bude z důvodů reciprocity podroben stejným omezením, jakým jest podroben před maďarskými soudy v Uhrách.

Naproti tomu se nařízení ovšem vůbec netýká těch případů, kdy podle exekučního titulu vydaného někdejším česko-slovenským soudem na karpatoruském území připojeném nyní k Maďarsku vede exekuci náš protektorátní příslušník jako vymáhající věřitel na dlužníka rovněž v Protektorátu, u našeho soudu. V tomto případě se jak co do vykonatelnosti, tak co do řízení a příslušnosti exekuční titul pokládá za tuzemský a v tom směru

poukazují na sdělení ministerstva spravedlnosti č. 39 z r. 1939 č. 28117/39 a na svůj článek Exekuce na základě slovenských exekučních titulů v Právní praxi číslo 7-8, str. 205.

A.

Zákonné texty.

(V překladu ministerstva spravedlnosti.)

1.

**Nařízení uherské ministerské rady
o rozšíření platnosti předpisů civ. řádu soudního a práva
o řízení ve věcech nesporných na karpatoruské území připojené
k Uherské Koruně čís. 5920/39 M. E.**

§ 28.

Rozhodnutí, jež ve věcech ukončených přede dnem 15. března 1939 vynesl některý podkarpatský nebo takový česko-slovenský soud, jehož sídlo se navrátilo ke Svaté Koruně Uherské, jest sice považovati za rozhodnutí vynesena cizozemskými soudy, avšak platnosti (Pp 414 §) a vykonatelnosti (33 § LIV z. čl. z r. 1912) takovýchto rozhodnutí se netýká ani nedostatek vzájemnosti, ani okolnost, že rozhodnutí vynesl soud, který podle maďarského práva nebyl příslušným.

Týž předpis platí i pro ona rozhodnutí, která ve věcech ukončených přede dnem 15. března 1939 vynesl některý mimo podkarpatské území sídlící česko-slovenský soud, jehož sídlo nebylo sice připojeno zpět ke Svaté Koruně Uherské, jehož příslušnost však se rozšířila podle právních pravidel, platných dne 15. března 1939 též na podkarpatské území, ale pouze tehdy, jestliže bydliště (sídlo) v důsledku rozhodnutí oprávněné strany bylo dne 15. března 1939 na podkarpatském území neb na jiném území Maďarska a je též od této doby na tomto území.

Téhož předpisu jest užití v právních věcech zahájených před podkarpatským, resp. česko-slovenským soudem v tomto paragrafu stanoveným a pravoplatně ukončených přede dnem 15. března 1939 pokud jde o platnost a vykonatelnost rozhodnutí vynesných odvolacím soudem jakož i vykonatelnost notářských listin.

§ 29.

V případě prvního odstavce § 28 jest co do pravomoci a příslušnosti maďarského soudu exekuci nařizujícího přiměřeně použití právních předpisů, jež byly v platnosti na podkarpatském území dne 15. března 1939.

V případě druhého odstavce § 28 nařizuje soud exekuci podle ustanovení § 36 zák. čl. LIV z roku 1912, avšak na žádost strany. K žádosti o nařízení exekuce jest v tomto případě přiložiti:

1. vyhotovení soudního rozhodnutí opatřeného doložkou o právní moci a vykonatelnosti, na základě kterého má být exekuce nařízena,

2. potvrzení obce o tom, že jsou dány podmínky stanovené ve druhém odstavci § 28 o bydlišti (sídle) oprávněné strany.

Listiny předložené ve smyslu předcházejícího odstavce jest uschovati v soudních spisech.

2.

Zákonný článek I. z roku 1911.

Uherský civilní soudní řád.

§ 414.

Pokud mezinárodní smlouva jinak neustanovuje, nelze uznati rozsudek cizozemského soudu za platný:

1. Jestliže soud, který rozsudek vynesl, nebyl podle uherského zákona příslušným, nebo jestliže vycházel z takového důvodu příslušnosti, který podle zákona státu soudu nalézacího nemůže býti použit vůči státním příslušníkům tohoto státu;

2. jestliže odsouzený žalovaný jest uherským státním občanem a pro nedostavení se nevstoupil do sporu, ledaže mu předvolání bylo řádně doručeno buď do vlastních rukou, nebo cestou dožádání některým tuzemským soudem;

3. jestliže strana jest uherským státním občanem a byla z účasti ve sporu vyloučena pro nepravidelnost řízení;

4. ve sporech o právním osobním stavu uherského státního občana;

5. jestliže uznání platnosti rozsudku se protiví domácímu v právní moci jsoucímu rozsudku, veřejné mravnosti nebo účelu domácího zákona;

6. jestliže se státem, který rozsudek vynesl, není v tomto směru založena vzájemnost, ledaže rozsudek byl vyneslen v nikoliv majetkoprávním sporu a pro proces není v tuzemsku dán příslušný soud.

Vyjádření ministerstva spravedlnosti o vzájemnosti jest pro soudy závazné.

V pochybnosti jest třeba vyžádati si toto vyjádření z moci úřední.

3.

Zákonný článek LIV z roku 1912.

§ 33.

Na místo §§ 3, 4 a 5 zák. čl. LX z roku 1881 nastupují tato ustanovení:

Pro nařízení exekuce na základě cizozemské vykonatelné veřejné listiny jest rozhodnou mezinárodní smlouva, uzavřená s dotyčným státem. Není-li takové smlouvy, lze exekuci nařídit jen tehdy, jestliže je zaručena vzájemnost a:

1. spočívá-li exekuce na pravoplatném soudním rozhodnutí civilního nebo obchodního soudu neb na soudním smíru téže účinnosti;

2. není-li překážkou onoho rozhodnutí nebo smíru některá okolnost uvedená v § 414 c. ř. s.

Osvědčení ministerstva spravedlnosti o vzájemnosti je pro soudy závazné. V pochybnosti jest třeba vyžádati si toto vyjádření z moci úřední.

V těchto případech rozhoduje o nařízení exekuce ten soud, který je ve smyslu § 18 zák. čl. LX z roku 1881 k výkonu exekuce příslušný.

Jestliže za účelem provedení výkonu exekuce bylo dožádáno více soudů, rozhoduje o nařízení exekuce soud na prvním místě jmenovaný a vyrozumí o svém rozhodnutí ostatní soudy. Jestliže k vyhovění dožádání není povolán soud dožádaný, nýbrž jiný soud, zašle dožádaný soud dožádání tomuto soudu a uvědomí o tom dožadující cizozemský soud.

§ 36.

§ 10 zák. čl. LX z roku 1881 pozměňuje se tak, že v případě § 33 tohoto zákona soud v otázce nařízení uhražovací exekuce na dožádání cizozemského soudu rozhoduje bez slyšení stran.

Soud běže zřetel na okolnosti uvedené v § 33 tohoto zákona z moci úřední. Jestliže má soud pochybnosti o těchto okolnostech a jestliže tyto pochybnosti nelze odstraniti údaji dožádání nebo jeho přílohami, může žádati vysvětlení od cizozemského soudu. Odepře-li dožádaný soud nařízení exekuce, jest použití § 17 c. ř. s.

Proti usnesení exekuci nařizujícímu jest přípustna stížnost podle § 40 tohoto zákona. Mimo to může povinná strana proti nařizujícímu usnesení u nařizujícího soudu do 15 dnů počítaje od doručení usnesení zdvihnouti odpor z toho důvodu, že exekuce byla nařízena v odporu s § 33 tohoto zákona.

Odpor má odkládací účinek určený v § 41. Soud rozhodne v důsledku odporu podaného v otázce nařízení exekuce usnesením po slyšení stran (§ 40). Jinak jest o odporu přiměřeně použití §§ 134, 135, 140 a 141 c. ř. s.; § 141 nutno i tehdy použít, jestliže strana vznesla odpor opožděně.

Odpor založený na okolnostech uvedených v § 414, bod 4, 5 a 6 lze vznést i po lhůtě určené v předešlém odstavci.

Poslední odstavec § 10 zák. čl. LX z roku 1881 pozbývá platnosti.

Pokud mezinárodní smlouva jinak ustanovuje, nepoužije se tohoto paragrafu.

4.

Vládní vyhláška ze 7. listopadu 1930, č. 172 Sb. z. a n.

Maďarská vláda prohlásila, že v Maďarsku se z moci úřední povolí a vykoná exekuce k vydobytí nákladů rozepré podle článku 18. a 19. mezinárodní úmluvy o civilním řízení soudním, sjednané v Haagu dne 17. července 1905, leč by v žádosti odevzdané v cestě diplomatické bylo výslovně uvedeno, že povolení a výkon exekuce má se státi jen na dodatečný návrh vyvíjející strany.

V tomto rozsahu jest pokládati vzájemnost za zaručenou, jde-li podle § 79 ex. ř. nebo podle čl. IX č. 3 w 1 zákona z 19. ledna 1928 č. 23 Sb. z. a n., kterým se mění a doplňují některá ustanovení zákonů o soudním řízení ve věcech občanských a o řízení exekučním, na území Československé republiky o exekuci podle rozhodnutí maďarských soudů o nákladech rozepře podle čl. 18. a 19. haagské procesní úmluvy.

B.

I. Rozsah vykonatelnosti.

Zásadním kriteriem pro posouzení rozsahu vykonatelnosti exekučních titulů z území dřívější Podkarpatské Rusi jest rozdělení na exekuční tituly

1. staré a
2. nové.

1. Starými exekučními tituly se rozumějí ty exekuční tituly, které byly vydány ve věcech ukončených přede dnem 15. března 1939. Slovo »ukončených« jest vykládati v tom smyslu, že tyto exekuční tituly nabyly před 15. březnem 1939 právní moci, buď proto, že proti nim civilní soudní řád nepřipouštěl opravného prostředku, nebo proto, že opravného prostředku nebylo použito (§ 28, odst. 1). To plyne i ze stylisace ustanovení § 28, odst. 3, který rozšiřuje platnost odstavců 1 a 2 i na rozhodnutí soudů odvolacích a na notářské spisy a který mluví už výslovně o věcech »pravoplatně ukončených«. Řízení, z něhož exekuční titul vzešel, musilo pak býti pravoplatně ukončeno, ať už v prvé nebo vyšší stolici, nejpozději dne 14. března 1939 (arg. slova přede dnem 15. března 1939). Exekuční titul vzniklý v řízení ukončeném pravoplatně dne 15. března 1939 by bylo už pokládati za exekuční titul nový, na který se zde vykládané nařízení nevztahuje.

Nařízení maďarské ministerské rady číslo 5920/1939 M. E. se týká tedy pouze titulů z doby přede dnem 15. března 1939.

Exekučními tituly, kterým jest tímto nařízením přiznána v Maďarsku vykonatelnost, jsou:

1. Veškerá rozhodnutí, t. j. rozsudky, usnesení, platební rozkazy, směnečné platební příkazy a p. soudů civilních v záležitostech sporných i nesporných, dále soudů obchodních a obchodních senátů soudů civilních, jakož i nepochybně soudů pracovních. Nejsou však vykonatelná rozhodnutí soudů trestních o soukromoprávních nárocích, i když v tuzemsku jsou vykonatelná. To jest patrné z toho, že odstavec 1. šu 28 sice mluví všeobecně o »rozhodnutích, která vynesl některý podkarpatský nebo česko-slovenský soud«, avšak dále poukazuje na § 414 c. ř. s. a § 33 zák. čl. LIV z roku 1912. Z podmínek těchto §§ 414 a 33 vylučuje pouze taxative podmínky § 414, č. 1 a 6, t. j. nedostatek vzájemnosti a příslušnosti, čímž zřejmě ostatní podmínky citovaných paragrafů ponechává i pro obor tohoto nařízení v platnosti, a § 33 v odst. 2., č. 1. jako výslovnou podmínku stanoví, že exekuční titul spočívá na rozhodnutí soudu civilního nebo obchodního. Pokud jde o exekuční titul soudů pracovních, jest vycházeti z toho, že tyto soudy nejsou soudy mimořádnými a řízení před nimi se řídí rovněž civilním řádem soudním (zák. č. 131/1930 Sb.), nahražujícíe dřívější soudy živnostenské (§ 1, č. 11 ex. ř.) a jest je tudíž možno subsumovati rovněž pod ustanovení odst. 2. č. 1 šu 33.

Při všech těchto rozhodnutích nezáleží na tom, zda byly vydány soudem I. stol. nebo soudem odvolacím, po případě dovolacím, jen když jde o rozhodnutí pravomocné a vykonatelné (§ 28, odst. 3).

Vykonatelná však nejsou, i když jsou splněny všechny ostatní podmínky §§ 28 a 29, tato rozhodnutí v těchto případech:

a) jestliže povinná strana jest uherským státním občanem a byla z účasti ve sporu vyloučena pro nepravdivost řízení (§ 414, č. 3 c. ř. s.),

b) jestliže rozhodnutí bylo vydáno ve sporech o osobním stavu uherského státního občana, tedy ve věcech o rozvod a rozluku manželství, uznání otcovství, a oduznání otcovského původu a pod., nikoliv však v majetkoprávních sporech o výživné (§ 414, č. 4 c. ř. s.),

c) jestliže uznání platnosti rozsudku se protiví domácímu v právní moci jsoucímu rozsudku, veřejné mravnosti nebo účelu domácího zákona (§ 414, č. 5 c. ř. s.).

Zvláštní postavení co do vykonatelnosti má podle § 414, č. 2 rozsudek pro zmeškání. Má-li býti kontumační rozsudek vykonán uherským soudem, musí již v exekučním návrhu býti prokázáno, že předvolání bylo dlužníkovi doručeno buď do vlastních rukou neb cestou dožadání některým uherským soudem. V našem případě půjde o doručení do vlastních rukou, čehož průkaz se stane opisem obsílky nebo potvrzením procesního soudu.

Pokud jde o výroky rozhodců a rozhodčích soudů, nepřiznává těmto vykonatelnost ani zde vykládané nařízení maďarské ministerské rady ani uherský civilní soudní řád.

2. Smíry, uzavřené před soudy civilními, spornými i nespornými, obchodními a pracovními. Tyto nejsou sice v § 28 výslovně jako exekuční tituly jmenovány, avšak v souvislosti s § 33 z. čl. LIV/1912 jako normy všeobecné, jest jistě i jim za podmínek § 28 nař. přiznati vykonatelnost (§ 33, odst. 2, č. 1).

3. Vykonatelné notářské listiny (§ 28, odst. 3).

Jsou tedy v mezích tohoto nařízení vykonatelný v Maďarsku všechny exekuční tituly jmenované v § 1. našeho exek. ř. pod č. 1—7, 9 a 11, pokud vznikly před soudy civilními, obchodními nebo pracovními, a pod č. 17. Nejsou naproti tomu vykonatelná rozhodnutí soudů trestních o soukromoprávních nárocích (č. 8), nálezy správních úřadů o nárocích soukromoprávních a ve věcech veřejných (č. 10 a 12), výkazy nedoplatků daní a veřejných dávek (č. 13), rozhodnutí úřadů o peněžitých pokutách (č. 14), smíry před obecními a policejními úřady (č. 15), výroky rozhodců a rozhodčích soudů (č. 16), mimosoudní výpovědi (č. 18), a výkazy nedoplatků nositelů sociálního pojištění (č. 19).

Mezi těmito starými tituly, kterým je přiznána v Maďarsku vykonatelnost, rozlišuje nařízení ještě dvě skupiny:

1. Rozhodnutí, která vynesl některý podkarpatský nebo takový československý soud, jehož sídlo se navrátilo ke Sv. Koruně Uherské (§ 28, odst. 1). Jedná se tedy o rozhodnutí takového soudu z území bývalé Podkarpatské Rusi nebo Slovenska, jehož sídlo (nikoliv tedy snad jen část úředního obvodu a contr. § 28, odst. 2) bylo připojeno k Maďarsku a který tudíž dnes jest v Maďarsku soudem tuzemským. Stejná zásada platí zajisté per analogiam i pro notářské spisy, zřízené notářem, jehož sídlo bylo rovněž připojeno k Maďarsku (§ 28, odst. 3).

Takovéto exekuční tituly jsou v Uhrách sice pokládány zásadně za tituly cizozemské, avšak platnosti (§ 414) a vykonatelnosti (§ 33 zák. čl. LIV/1912) se nedotýká ani nedostatek vzájemnosti ani okolnost, že rozhodnutí vynesl soud, který podle maďarského práva nebyl příslušný. Výslovný odkaz ministerského nařízení na § 414 a § 33 ukazuje, že tyto exekuční tituly zůstávají cizozemskými se všemi důsledky, které s nimi citované §§ 414 a 33 přinášejí. Jsou však vykonatelný bez ohledu na to, zda respektive že není a v jaké míře v daném případě zaručena vzájemnost (§ 414, č. 6 a § 33, odst. 2) a bez ohledu na to, že snad rozhodující podkarpatský nebo československý soud nebyl podle maďarského práva příslušným (§ 414, č. 1). Ostatní body § 414, č. 2—5 zůstávají i pro tyto exekuční

tituly v platnosti (viz výše). U těchto titulů tedy stačí, když jsou splněny následující podmínky:

a) Rozhodnutí vzniklo v řízení skončeném přede dnem 15. března 1939,

b) a bylo vyneseno podkarpatským nebo česko-slovenským soudem resp. zřízeno notářem, jehož sídlo bylo připojeno ke Koruně Uherské.

2. Rozhodnutí, která vynesl některý mimo podkarpatské území sídlící česko-slovenský soud, jehož sídlo nebylo sice připojeno zpět ke Svaté Koruně Uherské, jehož příslušnost však se rozšířila podle pravidel platných dne 15. března 1939 též na podkarpatské území (§ 28, odst. 2). Zde se jedná o exekuční tituly vydané československými soudy a notáři se sídlem mimo podkarpatské území, jichž sídlo nebylo sice připojeno k Maďarsku a které tudíž i dnes leží mimo Maďarsko a jsou vzhledem k němu soudy cizozemskými, které však nicméně vykonávaly jurisdikci na podkarpatském, a tedy nyní maďarském území. Jde tedy o soudy mimopodkarpatské k Maďarsku nepřipojené, avšak jejichž části úředního obvodu byly přičleněny k Uhrám. Pro takovéto exekuční tituly platí stejná zásada jako pro tituly v odstavci 1, § 28 uvedené, t. j. jejich vykonatelnosti nepřekáží ani nedostatek vzájemnosti ani nepřislušnost soudu nalézacího, avšak musí zde býti splněna ještě další podmínka. Totiž bydliště (u osob fyzických) resp. sídlo (u osob právnických), které jsou z exekučního titulu oprávněny a které se svého práva cestou exekuce domáhají, t. j. tedy vymáhající strany, musilo býti dne 15. března 1939 na podkarpatském území nebo na jiném území Maďarska a musí od této doby až do doby exekuce se nalézati na území Maďarska (§ 28, odst. 2). Bydlištěm se podle všeobecných vykládacích pravidel rozumí místo, na kterém osoba fyzická se zdržuje s úmyslem zůstatí v něm trvale (a contrario pobytu) a sídlem se rozumí místo, kde jest umístěna správa podniku, ústavu a pod.

U těchto titulů musí býti splněny tedy tyto podmínky:

a) Rozhodnutí vzniklo v řízení skončeném přede dnem 15. března 1939,

b) bylo vyneseno česko-slovenským soudem mimo podkarpatské území sídlícím, jehož sídlo se nevrátilo k Uhrám,

c) jehož příslušnost však v důsledku soudní organizace platné dne 15. března 1939 v býv. Česko-slovenské republice zasahovala na území podkarpatské k Maďarsku připojené,

d) a strana, která z rozhodnutí uplatňuje nárok, měla dne 15. března 1939 a od té doby až do nynějška má své bydliště resp. sídlo na území podkarpatském nebo jiném maďarském.

Za splnění shora uvedených podmínek jsou tituly, vydané soudy a notáři bývalé Česko-slovenské republiky na území podkarpatském, v Uhrách uznávány a vykonávány.

2. Novými exekučními tituly se rozumějí tituly vzniklé na území Podkarpatské Rusi přičleněném k Maďarsku počínaje dnem 15. března 1939 a později. Tyto tituly se v Maďarsku pokládají za zcela tuzemské a nepodléhají žádným obmezením. V poměru k nám jsou ovšem již zcela tituly cizozemskými, i když vznikly na území kdysi Česko-slovenské republiky a i když případně řízení o nich bylo zahájeno ještě přede dnem 15. března 1939 (§ 28, odst. 1, 2). Na tyto tituly se zde vykládané nařízení maďarské ministerské rady vůbec nevztahuje a ani u nás ohledně těchto nových exekučních titulů nedošlo ke změně a řídí se dále plně ustanoveními §§ 79 a násl. ex. ř. Pokud jde o jejich vykonatelnost u nás ustanovuje § 79, že k exekuci nebo k provedení jednotlivých exekučních úkonů může toliko

tenkráté a tou měrou dojíti, pokud vzájemnost jest zaručena státními smlouvami nebo vládními vyhláškami o tom vydanými, v zákoníku říšským vyhlášenými. Vzájemnost s Maďarskem byla zaručena vládní vyhláškou ze 7. listopadu 1930, č. 172 Sb.

Tato vyhláška zaručuje vzájemnost pouze v rozsahu čl. 18. a 19. Haagské procesní úmluvy ze 17. července 1905, č. 60 ř. z. z roku 1909 a zák. čl. XIV:1909 (v Maďarsku), t. j. pouze pokud jde o rozhodnutí soudů určujících náklady rozepře, ke kterým byl odsouzen žalobce nebo intervenient, ať už se tak stalo v rozhodnutí meritorním nebo v samostatném usnesení, kterým byla výše nákladů dodatečně určena. Pouze v tomto rozsahu jest pokládati vzájemnost za zaručenou a bude možno u nás povolití exekuci podle takového nového exekučního titulu pouze pro útraty žalobce nebo intervenienta, a to ještě za zkoumání ostatních podmínek §§ 80 a 81 ex. ř. Všem ostatním exekučním titulům není u nás přiznána vykonatelnost (rozh. Nejv. s. 9731 — Vážný).

II. Řízení a příslušnost.

Forma řízení a příslušnost k povolení exekuce se bude řídití opět podle toho, povede-li se exekuce v Maďarsku nebo u nás, dále bude-li podkladem exekuční titul starý nebo nový a v případě starého exekučního titulu, zdali půjde o titul podle § 28, odstavec 1 nebo 2.

1. Exekuce v Maďarsku:

a) Podle starého exekučního titulu:

Zde rozlišuje nařízení v § 29 exekuční tituly podle § 28 odstavce 1. a exekuční tituly podle § 28, odstavec 2. Obě skupiny titulů se ještě stejně pokládají zásadně za cizozemské, avšak řízení o nich jest rozdílné.

V případě prvního odstavce § 28 jest co do pravomoci a příslušnosti maďarského soudu exekuci nařizujícího přiměřeně použití právních předpisů, jež byly v platnosti na podkarpatském území dne 15. března 1939 (§ 29, odst. 1).

Výklad tohoto odstavce působí poněkud rozpaky při řešení otázky příslušnosti a to v tom směru, do jaké míry jest myšleno »přiměřené použití právních předpisů, které byly v platnosti na podkarpatském území dne 15. března 1939«. Vzhledem k tomu, že tyto tituly byly expressis verbis v § 28 označeny za cizozemské, bude k povolení exekuce v Uhrách příslušný soud uvedený v § 33 zák. čl. LIV:1912, odst. 4, t. j. ten soud, který jest ve smyslu § 18 zák. čl. LX:1881 k výkonu exekuce příslušný. Tím jest okresní soud, v jehož obvodu má býti exekuce vykonána a vede-li se exekuce na nemovitosti, soud knihovní vložky. Při tom jest upozorniti, že k povolení jakéhokoliv zápisu do maďarských pozemkových knih jsou výlučně příslušné maďarské soudy. Prakticky podání exekuční žádosti u nepřislušného soudu nenese s sebou nebezpečí, jelikož není-li dovolaný maďarský soud příslušný, zašle dožádání soudu příslušnému a vyzoomí o tom dožadující cizozemský soud resp. cizozemského věřitele (§ 33, posl. odst.).

K návrhu stačí přiložiti vyhotovení soudního rozhodnutí opatřeného doložkou o právní moci a vykonatelnosti v překladu maďarském (Věst. m. spr. 57/29, sděl. 30, č. 5456/29) a v jazyku německém (výnos min. spr. z 29. prosince 1939, č. 45015, čl. VI.).

Přiměřené použití předpisů platných dne 15. března 1939 na podkarpatském území jest vykládati jako ulehčující předpis a *contrario* odstavce 2, § 29. Zde totiž soud nemusí dbáti přísných kautel § 36 zák. čl. LIV:1912, který přikazuje povolujícímu soudu zejména, aby z moci úřední bral zřetel na to, zda jsou splněny podmínky § 33, a který připouští jako opravný prostředek odpor (odst. 3), který zde tedy není přípustný.

V případě druhého odstavce § 28 nařizuje soud exekuci naopak právě podle ustanovení § 36, avšak nikoliv z moci úřední, nýbrž na návrh strany. Příslušným k povolení exekuce jest opět soud uvedený v § 33, odst. 4, tedy soud též jako u exekučních titulů podle odstavce 1, § 28.

K návrhu na povolení exekuce jest však přiložiti ještě mimo vyhotovení pravoplatného a vykonatelného soudního (notářského) rozhodnutí potvrzení obce o tom, že

aa) v důsledku rozhodnutí oprávněná, t. j. vymáhající strana měla dne 15. března 1939 bydliště nebo sídlo na podkarpatském nebo jiném maďarském území,

bb) a že od této doby až do doby exekuce má toto bydliště nebo sídlo na území Maďarska (§ 29, odst. 2, č. 1 a 2, § 28, odst. 2).

Ke všem těmto okolnostem a k okolnostem §§ 33 z. čl. LIV:1912 a 414 z. čl. LX:1881 musí soud přihlížeti z moci úřední (§ 36). Vyhotovení exekučního titulu, jakož i potvrzení obce o bydlišti a sídle zůstane uschováno v soudních spisech (§ 29, odst. 3). Zde také jest přípustný opravný prostředek odporu podle odst. 3, § 36, který může povinná strana podati do 15 dnů od doručení. Z důvodů § 414, č. 4 a 5 lze vznést odpor i po uplynutí 15denní lhůty. Odpor má odkládací účinek a soud o něm rozhodne usnesením (§ 36, odst. 4).

b) Podle nového exekučního titulu:

Takovýto titul se pokládá už za zcela tuzemský, odpadá řízení podle §§ 33 a 36 z. čl. LIV:1912 a příslušným k povolení exekuce jest soud podle § 2 zák. čl. LX:1881. Tímto soudem jest procesní soud prvé stolice a při notářských listinách soud exekuční podle § 18. Zde odpadá jako opravný prostředek odpor.

2. Exekuce u nás:

a) Podle starého exekučního titulu:

Takovýto exekuční titul, jak už bylo v úvodu řečeno, jest titulem vydaným ještě soudy bývalé republiky a není tedy důvodu k tomu, aby byl přezkoumáván a podrobován nějakým obmezením. Toto stanovisko zaujalo také ministerstvo spravedlnosti ve sdělení č. 39 z roku 1939, č. 28117/39 a vede-li na základě takového titulu exekuci u nás náš příslušník jako vymáhající věřitel, pokládá se tento titul jak po stránce materiální tak formální a zejména i co do příslušnosti za titul tuzemský. Exekuce bude povolena podle všeobecných pravidel exekučního řádu a odpor není pak přípustným.

Jiná situace však nastane, povede-li na základě téhož titulu exekuci u nás vymáhající věřitel — Maďar. Tu sice po stránce hmotněprávní zůstává exekuční titul rovněž našim, tuzemským, avšak nicméně z důvodů reciprocity bude našimi soudy podroben stejným obmezením, jakým jest podroben v Maďarsku (výnos min. spr. čj. 27163/40-21).

To znamená, že náš soud povolí maďarskému věřiteli podle takového titulu exekuci sice přes to, že v té míře není zaručena v Maďarsku vzájemnost (§ 28 nař.), ale přihlédne k obmezením §§ 414 uh. c. ř. s. a 33 z. čl. LIV:1912 a §§ 28 a 29 nař. 5920/39 M. E., která byla shora vyložena, a podrobí je sám týmž obmezením.

Proto zejména na př. při exekuci podle rozsudku pro zmeškání, jímž byl odsouzen protektorátní příslušník, musí vyžadovati průkaz doručení do vlastních rukou (§ 414 č. 2) jako podmínku povolení exekuce a nepřízná vykonatelnost rozsudku o osobním právním stavu protektorátního příslušníka (§ 414 č. 4).

Pokud jde o exekuční tituly uvedené v § 28, odst. 2 nař. min. rady, budou tyto omezeny u nás ještě v tom směru, že vymáhající uherský věřitel bude musiti prokázati, že 15. března 1939 měl bydliště neb sídlo na území podkarpatoruském nebo na jiném území tehdejší Česko-slovenské republiky a že od té doby má bydliště (sídlo) na území Protektorátu Čechy a Morava.

Pokud jde o příslušnost soudu k povolení exekuce zůstává titul zásadně titulem tuzemským a jest k povolení tudíž příslušným příslušný okresní soud (§ 4, § 18 ex. ř.). Odpor přirozeně není přípustným.

b) Podle nových exekučních titulů:

Tu se řízení a příslušnost řídí zcela ustanoveními §§ 79—85 ex. ř. Příslušným k povolení exekuce jest sborový soud I. stolice podle § 82 ex. ř. Tento soud jest z moci úřední povinen zkoumati, zda jsou splněny podmínky § 80, č. 1—3 a není-li tu některý z případů § 81, č. 1—4 ex. ř. Jako opravný prostředek jest vedle rekursu přípustný i odpor.

III. Devisové a poplatkové předpisy.

O ustanovení § 24 devisového řádu č. 155 z r. 1939 Sb. bylo již mluveno v článku Exekuce na základě slovenských exekučních titulů v čís. 7-8 Právní praxe. V tomto článku byl zastáván názor, že devisové povolení jest potřebí i v případě, když cizozemský věřitel jest zastoupen tuzemským právním zástupcem a že úlevu odst. 7 čl. 3 min. vyhl. č. 161/39 Sb. jest vztahovati pouze na smluvní plnění tuzemců právním zástupcům cizozemských mandantů.

Naproti tomu vrchní soud v Praze ve svých rozhodnutích (na př. R IV 103/40) zastával zásadně stanovisko, že citovaná úleva platí i pro řízení exekuční a že v případě, že jest cizozemec-věřitel zastoupen tuzemským advokátem, není k povolení exekuce devisového povolení zapotřebí.

Jelikož otázka tato byla různými soudy různě vykládána, zabývalo se věcí samo ministerstvo spravedlnosti v dohodě s Národní bankou, jejímž výsledkem bylo Sdělení minist. spravedlnosti č. 37, Věstníku min. sprav. č. 6 z 30. června 1940 (č. 27691/40), které plně potvrdilo názor hájený pisatelem tohoto článku. Toto sdělení pod lit. b) zní:

Zda i pro exekuční vymáhání pohledávek právními zástupci platí úleva podle čl. 3, odst. 7, opatření Národní banky č. 161/39 Sb.?

Úleva podle citovaného ustanovení se týká pouze dobrovolných platů konaných tuzemským dlužníkem právním zástupcům ve prospěch jejich cizozemských mandantů, nikoliv i platů, které mají býti exekučně vymoženy; úleva, kterou má na mysli § 24, odst. 6 vl. nař. 155/39 Sb. dosud

Národní bankou poskytnuta nebyla a odstavec 1 cit. paragrafu platí tudíž zatím neobmezeně.

V dalším obsahu se Sdělení zabývá otázkou, kdy má býti devisové povolení předloženo a řeší ji v ten smysl, že povolení musí býti vykázáno zásadně před povolením exekuce.

V dalším vykládá význam 30denní lhůty platnosti devisového povolení v tom smyslu, že ve lhůtě 30 dní od vydání devisového povolení musí býti podán návrh na povolení exekuce, avšak nevyhledává se, aby v této lhůtě bylo celé exekuční řízení skončeno. Pouze, má-li býtí poukázán výtěžek exekuce po uplynutí této 30denní lhůty, musí si strana obstarati u Národní banky prodloužení prošlého povolení. Žádosti o takové prodloužení budou Národní bankou vyřizovány s největší blahovůlí, budou-li odůvodněny tím, že k použití povolení nedošlo z důvodů ležících v exekučním řízení.

Obdobně totéž platí i pro návrhy na pokračování v exekuci.

Pokud jde o kolkování před našimi soudy při exekuci podle titulu z doby před 15. březnem 1939, jedná se o exekuci tuzemskou a odpadá tudíž zvýšený kolek za cizozemský titul. Při exekuci podle titulu nového z doby po 15. březnu 1939 jde ovšem už o titul cizozemský a podléhá zvýšenému poplatku za povolení exekuce.

Josef Boura:

POPLATKOVÁ POVINNOST ZÁVAZKU K ODBĚRU ZBOŽÍ V JUDIKATUŘE NEJV. SPRÁVNÍHO SOUDU.

I.

Závazek k odběru zboží jest úmluva, kterou se zavazuje jedna strana, že bude odbírat od strany druhé zboží po určitou nebo neurčitou dobu. Velmi často jest v listině o právním jednání jiném.

S hlediska práva poplatkového je tu několik otázek. Především, zda ujednání o odběru zboží je samostatným právním jednáním, či jen součástí jiného jednání, dále jaké povahy je toto ujednání a které ustanovení poplatkové sazby se na ně vztahuje, a posléze jak se má zjistit vyměřovací základ.

Býv. správní soudní dvůr a nejvyšší správní soud řešil poplatkovou povinnost závazku k odběru zboží v četných nálezech. Skutkový stav a rozmanitost jednotlivých ujednání jsou patrný z následujícího přehledu. Od většiny ostatních nálezů se liší nálezy uveřejněné v Budw. sbírce pod č. 5231/07 a 6087/08.

B u d w. F. 5231/07:

Při koupi hostince se zavázal kupující hostinský odbírat od prodávajícího pivovaru pivo pro koupený hostinec za to, že mu pivovar bezúročně posečkal nedoplatek tržové ceny.

Správ. soud. dv. uznal, že závazek k odběru piva zde není nepojmenovaným kontraktem, nýbrž součástí hlavního jednání tržové smlouvy, ježto závazek ten je jen náhradou za bezúročné posečkání nedoplatku. Proto nepodléhá stupnicovému poplatku.